

WILLIAM SHAKESPEARE

ZIMNÁ ROZPRÁVKA

DIVADLO ANDREJA BAGARA V NITRE
vyznamenané „Za vynikajúcu prácu“ a „Za zásluhy o výstavbu“

39. SEZÓNA
280. PREMIÉRA

WILLIAM SHAKESPEARE

ZIMNÁ ROZPRÁVKA

Rozprávka pre dospelých v dvoch častiach

Preklad: Zora Jesenská podľa jazykovej interpretácie **Jána Roznera**

Úprava: **Jozef Bednárík** a **Darina Kárová**

Dramaturgia: **Darina Kárová**

Scéna: **Milan Ferenčík**

Kostýmy: **Peter Čanecký** a. h.

Texty piesní: **William Shakespeare** a **Štefan Moravčík**

Zhudobnenie piesní: **Richard Müller** a **Andrej Šeban**

Nahrála **Skupina Banket**

Výber hudby: **Jozef Bednárík** a **Marián Popovič**

Pohybová spolupráca: **Elena Lindtnerová** a. h.

Réžia: zaslúžilý umelec JOZEF BEDNÁRIK

PREMIÉRA 29. APRÍLA 1989

Riaditeľka: **Zaslúžilá umelkyňa Hilda Augustovičová**

Vedúci umeleckého súboru: **Karol Spišák**

OSOBY A OBSADENIE

STARÝ ČAS	Zaslúžilá umelkyňa BOŽENA SLABEJOVÁ
MLADÝ ČAS	IVAN VOJTEK ml.

Sicília

LEONTES, kráľ sicílsky	STANISLAV KRÁL
HERMIONA, jeho žena, kráľovná sicílska	DÁŠA MOJŽIŠOVÁ
MAMILLIUS, ich syn	PETER ORAVEC ext. JÁN GREŠŠO ml., ext.
PERDITA, ich stratená dcéra	MARTA SLÁDEČKOVÁ
CAMILLO, Leontov komorník	IVAN VOJTEK st.
ANTIGONUS, sicílsky šľachtic	JÁN KOVÁČIK
PAULÍNA, jeho žena,	ŽOFIA MARTIŠOVÁ
EMÍLIA, Hermionina dvorná dáma	EVA HLAVÁČOVÁ
DION, sicílsky šľachtic	PETER STANÍK
KLEOMENES, komorník	JÁN KUSENDA
ARCHIDAMUS, sicílsky šľachtic	ERNEST ŠMIGURA

Čechy

POLIXENES, kráľ český	DUŠAN SZABÓ
FLORIZEL, jeho syn	DUŠAN KOLLÁR posl. VŠMU a. h.
PASTIER	ANDREJ RIMKO
KUBO, jeho syn	JÁN GREŠŠO
DORA, gazdiná	ADELA GÁBOROVÁ
KATKA, pastierka	JANA BITTNEROVÁ

Predstavenie vedie: Mária Oravcová

Text sleduje: Kamila Beřková

Reprodukcia hudby: Ing. Bohumil Harvan a Marián Popovič

Svetlá: majster Bernard Šiška

Javiskový majster: Jozef Drobec

Scénu, kostýmy a parochne vyrobili dielne DAB pod vedením Jozefa Valenta

PÄTNÁŠTMINÚTOVÁ PRESTÁVKA PO I. ČASTI

DEŇ ZA DŇOM, ROK ZA ROKOM, A ŽIVOT SA MINIE.

slovenské ľudové príslovie

TEMPORA MUTANTUR ET NOS MUTAMUR IN ILLIS.

Časy sa menia a my sa meníme v nich.

rímske príslovie

Čas letí

Myslíte na to už dnes, že staroba smutná raz príde,
a využite každú chvíľočku, pokým je čas.

Pokým ste v mladom veku a máte dosť bujarej sily,
milujte – lebo jak voda roky vám uplynú v diaľ.

Prúd, ktorý odtiekol preč, už nemožno privolať nazad,
nemožno životu vrátiť nijaký stratený deň.

Snažte sa využiť čas: čas náhli sa rýchlymi krokmi –
čo bolo nádherné dnes, zajtra už nemusí byť.

Kde v hriadkach fialky kvitli, dnes vidím len šedivé šúštie,
z ruže, ktorú som uvil do venca, trčí len trň.

Publius OVIDIUS Naso
rímsky básnik 43 p.n.l. – 18 n.l.

UŽI ČASU AKO HUS KLASU.

slovenské ľudové príslovie

Beda mi, beda, ako zradili ma
dni prchavé a zrkadielko čarné,
v ňom pravdu zvie, kto uprene sa díva!
Ba veru s každým, ako so mnou býva,
kto zaostal a nie dost včas si všíma,
že dni mu ušli, že už prudko starne.
Nieto už času na lútosti márne
a na rady, keď pri dverách smrť chodí.
Kto sám si najviac škodí,
narieka darmo – keď si straty ráta –
zmrhaný čas že najväčšia je strata!

...
Vráť mi ten čas i sleposť toho času,
keď vášeň uzdu rozvahy vždy strhla,
vráť mužný vzhľad – keď z neho je len truhla,
ten zjav mi vráť, zjav anjelského jasu.

Vráť svižnosť nôh, čo šli aj do zápasu...
Dnes by mu noha unavená uhla.
Vráť žiar i prúd, v ňom biedna hrud' by zvlhla,
ak chceš, nech strasti zas sa na nej pasú.

MICHELANGELO Buonarroti
taliansky sochár 1475 – 1564

STRATENÝ ČAS SA NIKDY NEVRÁTI.

slovenské ľudové príslovie

1611

The Winter's Tale

Divadlo Globe – Londýn

Som Čas, čo skúma všetko: dobro, zlo,
a bez ktorého by nič neskr slo,
ja plodím chyby, aj ich naprávam...
Som vládár Čas, len krídlom zamávam,
a razom preletím zopár rokov.

Čo v nich sa dialo, ponechávam bokom,
a nepokladajte to za vinu:

ja v každú zrodenú mnou hodinu
mám v moci zrušiť zákon, zmeniť zvyk,
tak bolo vždy, tak bude. Preto nik
nech sa mi nevzpiera: dnes ako včera,
či vládne taká, a či iná viera,
ja mávam, stále mávam perutami,
a všetko padá – králi, ríše, klamy,
a čo sa jagalo, sa náhle kalí,
jak rozprávka, čo sme vám rozprávali.

...

Neplačte, smejte sa – veď neraz iste
čas neprijemnejšie už strávili ste.

Ak nie – sám Čas vám želá v tejto chvíli,
bár ste čas horší nikdy nezažili!

William SHAKESPEARE

anglický dramatik 1564 – 1616

INÉ ČASY, INÉ SPEVY.

slovenské ľudové príslovie

12. marca 1867

Pohádka zimného večera

Prozatímní divadlo Praha

preklad Jan Čejka

réžia Jozef Jiří Kolár

DOBA DOBU NÁJDE.

slovenské ľudové príslovie

29. decembra 1927

Rozprávka zimného večera

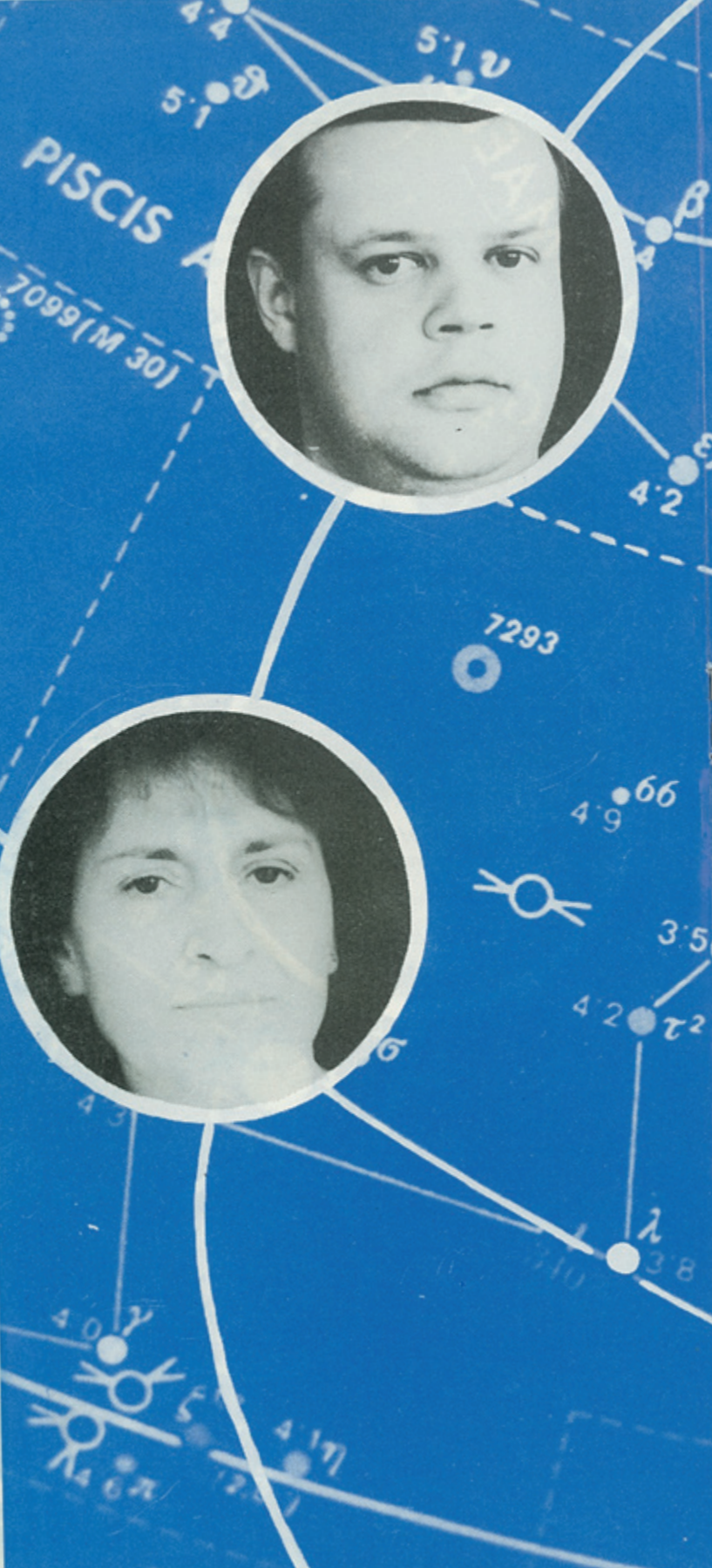
Slovenské národné divadlo Bratislava

preklad Jozef Václav Sládek (hralo sa po česky)

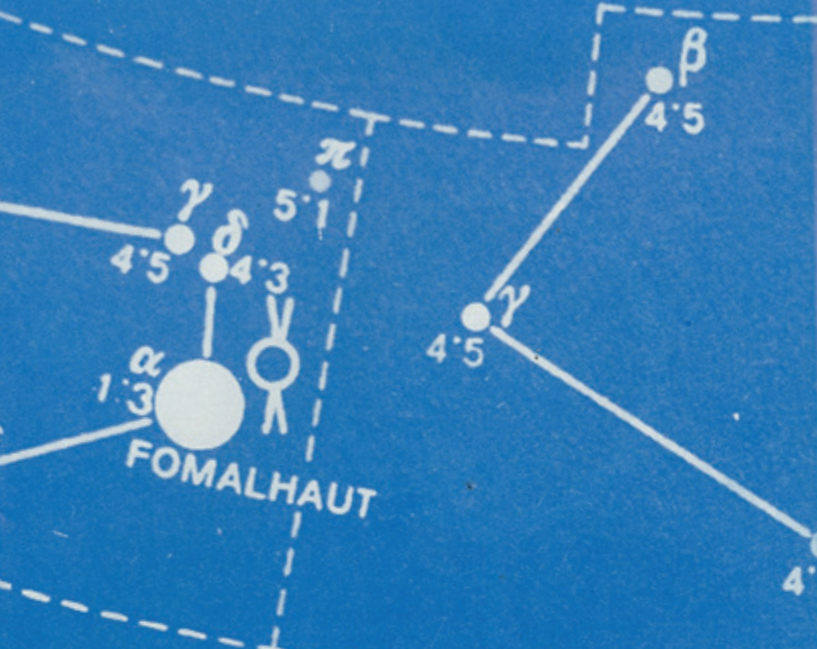
réžia Václav Jiříkovský

SPRAVUJ SA PODĽA ČASU, AKO SVET IDE.

slovenské ľudové príslovie

GRUS

FOMALHAUT

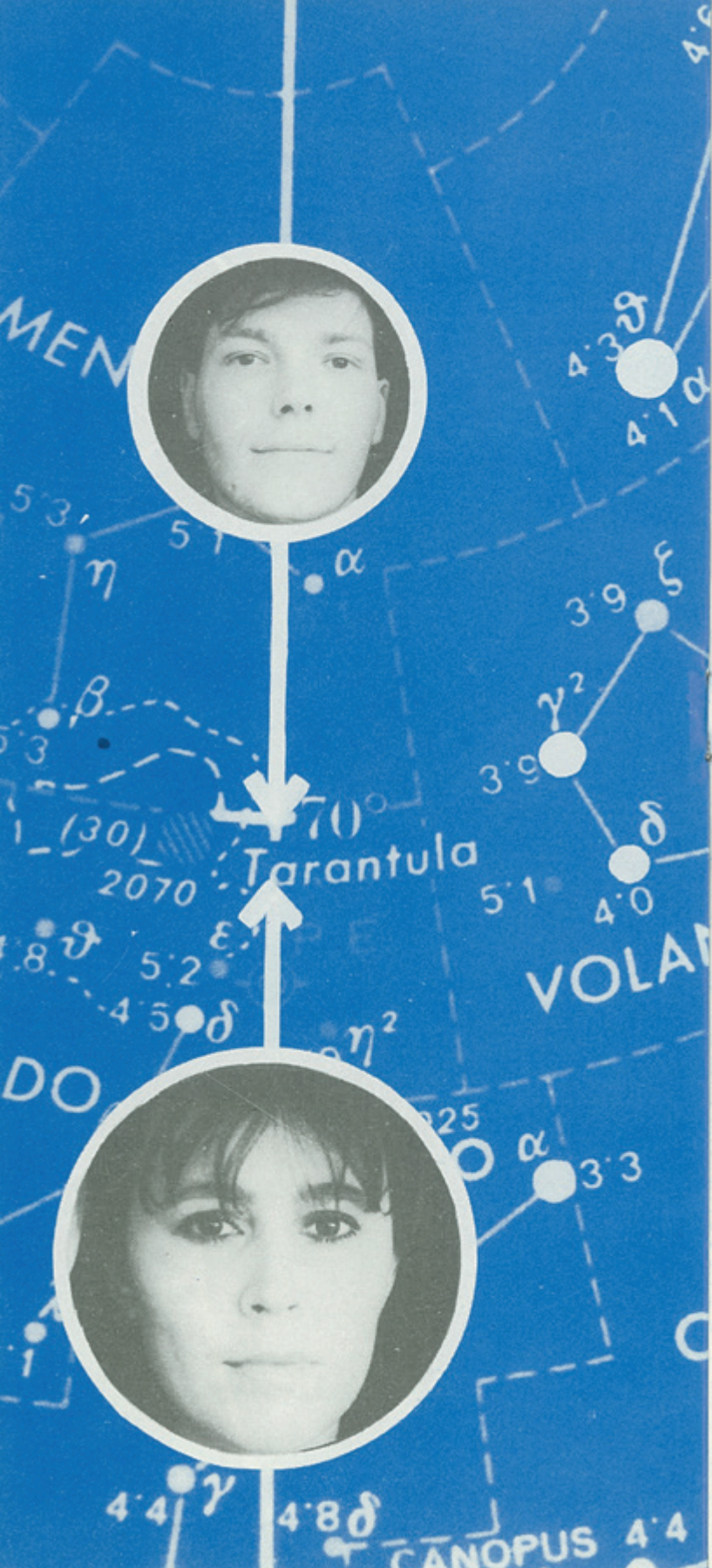

AQUARIUS

ψ^1 ψ^2
4.5 4.0

4.4 φ

Mýtina času

Usedl jsem
na mýtině
času. V zátiší
ticha, v zátočině
ticha bílé
byl to kruh přeskvoucí,
v němž jitřenka a večernice
narážely do dvanácti plovoucích
černých čísel.

Federico GARCÍA LORCA

španielsky básnik a dramatik 1898 – 1936

S ČASOM VŠETKO PRÍDE AJ PREJDE.

slovenské ľudové príslovie

26. januára 1935

Rozprávka zimného večera

Slovenské národné divadlo Bratislava

preklad Jozef Václav Sládek (hralo sa po česky)

réžia Viktor Šulc

PO NEČASE NEMÁŠ VÔLE.

slovenské ľudové príslovie

Bez rodiny

**sa človek chveje zimou
v nekonečnom vesmíre.**

André MAUROIS

francúzsky spisovateľ 1885 – 1967

KTO MÁ ČAS A ČAS ČAKÁ, ČAS TRATÍ.

slovenské ľudové príslovie

Sivý čas

Je síce pravda, že tichomorský príboj, ktorý bol pred
človekom a bude celé roky po ňom,
stále veselo mláti na ošúchaný žulový bubon,
no búrky niet; aj vtáctvo zmlklo, niet piesne: nič neprekročí
mieru,

nič nezažiari a nič nestmavne;

niet radosti a nieta smútku ani človeka, pazúry slnka sú zasunuté
v mrakoch

a život nemá o nič viac túžob ako kameň.

Búrlivý nápor času, pohyb života sa zastavil, všetko prvotné,
čo nasilu

sa túži zachovať, urvať rozkoš,

lásku a hnev a bolesť a čudnú vášeň poznávania, to všetko sa
pominulo.

V oblačnom svetle, v pokoji stuhnutého času

človek preniká hlbšie ako k nervom alebo k srdcu prírody,
k lonu alebo k duši,

až na kosť preniká, na ľahostajnú bielu kosť, podstatu.

Robinson JEFFERS

americký básnik 1887 – 1962

KAŽDÝ ČAS MÁ SVOJ ČAS.

slovenské ľudové príslovie

Shakespeare je ako svet alebo život. Každá epocha v ňom nachádza to, čo sama hľadá a čo chce vidieť.

...
Shakespeare dal vášňam vnútorné vedomie. Krutosť prestala byť len krutosťou fyzickou. Objavil morálne peklo. I nebo. Zostal však na zemi.

Jan KOTT

súčasný poľský teatroológ

BOLI ČASY, BOLI, ALE SA MINULI.

slovenské ľudové príslovie

V raných i stredných komediách a historických hrách Williama Shakespeara síce nejednou vyvrela na povrch „drsnosť našich dob“ (Richard III.) alebo se tu bláznivě roztočil „kolotoč času“ (Večer tříkrálový), ale přesto tu převažovala optimistická představa nepřetržitého, cyklického vývoje života jednotlivcova i celého národa. Ve velkých tragédiích pronikla i do časové perspektivy převratná krize, vyvolaná básnikovou předtuchou nazrávající společenské revoluce. Teprve v pozdních hrách dochází k syntéze obou základních pocitů a poloh: nabýváme tu opět rovnováhy a víry v dlouhodobý rozvoj života a v přímo léčivou působnost i historickou spravedlnost času, ale neopouští nás ani vědomí revoluční převratnosti rozhodující hodiny.

Zdeněk STRÁBRNÝ

súčasný český teatroológ

KDE TIE SNADNÉ LETÁ? UŽ JE PO NICH VETA.

slovenské ľudové príslovie

Shakespeare nepochybně odsuzoval všechny způsoby přestupování morem lidskosti – jež chápal jako pevnou součást přirozeného řádu, řádu Přírody. Odsuzoval každé konání, které se řídilo politickou vychytralostí, prospěchem nebo zlatem. Slova „politic“ či „politician“, „commodity“ (prospěch, zisk) a „gold“ (zlato) se objevovala v řadě jeho dramát jako klíčové pojmy zla, krutosti, jako příčiny sebezáhuby lidí, společnosti, států. „Jestliže nebe nesešle rychle své viditelné posly, aby zkrotili tu podlou zločinnost“ (v originálu je užito slova „offences“ t. j. přestupování, porušování řádu), „dojde na to, že lidstvo jako nestvůry hlubin se vrhne samo na sebe.“

Alois BEJBLÍK

súčasný český teatroológ

ČO ROZUM NEDÁVA, ČAS PRINÁŠA.

slovenské ľudové príslovie

18. júna 1971

Sicílsky príbeh

Divadlo Jonáša Záborského Prešov

preklad Zora Jesenská (podľa jazykovej interpretácie Jána Roznera)

réžia Milan Bobula

ČO NEPANOVALO, NIKDY ČAS NEZASTAVÍ.

slovenské ľudové príslovie

Obyčajné verše

Koho sa spýtať? Svätých v orloji,
koľko je hodín asi?
Hľa, babie leto blúdi po kraji.
Jak šedivejú časy!

Akýsi básnik hľadal v nich
neznámu, novú pieseň.
Zožltli listy nespísaných kníh.
To je už jeseň?

Ladislav Novomeský
slovenský básnik 1904 – 1976

KTO MÁ K ČOMU PRÍHODNÝ ČAS, NECH NA INÝ NEČAKÁ.

slovenské ľudové príslovie

Svedkovia budúceho (úryvok)

Úži sa plamienok tváre, chveje sa, klesá.
Večerná lampička, svetlo z nej dopadá
na venci dookola
tak vzdialene a matne, že sa nevdojak pýtaš:
Kam si to vlastne svieti?

Úži sa plamienok tváre, cúva, rastie do seba.
Akoby všetko, čo vzišlo zo semena, malo sa tam
opäť uložiť
a vrátiť, tak cúva ľudská tvár
a v presných záhyboch sa ukladá pre návrat
do počiatku.

A umenšujúc sa navonok, no stále väčší dovnútra,
svieti jej plamienok na priestor v človeku
tak ťažko čitateľný, tak ťažko zanedbateľný.
Čítajte pri tom plamienku,
čítajte vrásky – klinové písmo osudu.

...
Hodiny, týždne, mesiace a roky,
gestá, pohyby, úsmevy, slzy,
nájazdy histórie i malé osobné drámy –
všetko sa zaznamenáva, leptá, píše na kožu.
Čítajte to slávne tetovanie bojovníkov.

...
Sú to vlastníci posolstva,
snažme sa vypočuť ich pozorne, lebo odchádzajú.

Milan Rúfus
súčasný slovenský básnik

29. apríla 1989

Zimná rozprávka

Divadlo Andreja Bagara Nitra

Keď sme hľadali kľúč, ktorým by sa dala odomknúť skrinka plná šperkov poézie a skvostov fantázie, zvaná Zimná rozprávka, vynoril sa nám z hĺbok Shakespearovho textu Čas.

Čas smutný zimný ale aj radostný jarný, pochabý i múdry, drahý i premárnený, starý i mladý, milosrdný, ktorý lieči a dáva zabudnúť, ale aj neľútostný, ktorý pripomína, súri a bolí, raz sa vlečie, raz uteká, ale nikdy sa nezastaví.

Čas nielen ako dramatická postava a hýbateľ deja, ale predovšetkým ako rozmer sveta, ktorý preveruje hodnoty všetkého živého i neživého.

Dejiny ľudskej spoločnosti pripomínajú morský príboj: jedna vlna prikryje nánosom prítomnosti to, čo práve je, druhá spláchnie breh a odhalí vrstvy dávno zabudnuté. Pretrvá iba to, čo je veľké, výnimočné – činy, city, diela. Pretrvať v čase, znamená zaistiť si nesmrteľnosť.

Ľudská túžba pretrvať, zostať, zapísať sa do dejín, prináša tvorbu i ničenie. Fanatizmus, krutosť, sklon k násiliu a lži. Strach, nedôvera, neukojiteľná chuť vlastniť a ovládať – každá z týchto odvekých vlastností človeka spojená s mocou ničí všetko cenné – výsledky práce, plody myslenia a lásky, prírodu. Dejiny ľudskej spoločnosti sú dejinami Prométeov a Hérostratov.

Päť, možno šesť rokov pred smrťou, utiahnutý pred spoločenským a politickým ruchom hlavného mesta do azylu Stratfordu, napísal William Shakespeare, podľa poviedky Roberta Greena s podtitulom The Triumph of Time, divadelnú hru, v ktorej víťazí nie Čas, ale človek. Citlivý, čestný, odvážny, spojený s prírodou. Človek, ktorého poslaním je – milovať, vyznávať krásu a brániť pravdu. Človek, ktorý nezabúda.

Testament veľkého alžbetínskeho básnika pretrval v čase.

Darina Kárová

Program DIVADLA ANDREJA BAGARA V NITRE k hre Williama Shakespeara ZIMNÁ ROZPRÁVKA (The Winter's Tale). Zodpovedná redaktorka: Zasl. um. HILDA AUGUSTOVIČOVÁ, riaditeľka DAB. Redakcia a grafická úprava: Dr. JÁN LACA, dramaturg DAB. Texty pripravila: DARINA KÁROVÁ, dramaturgička DAB. Fotografie: Pavol Dřížhal. Fotografická koláž: Erika Kralčáková. Povolené prípisom PK, číslo HS 10778/53. Vytlačili Nitrianske tlačiarne, z. p. Nitra.

Cena Kčs 3,-

MENSA

80°

CHAMAELEON

MUSCA

APLACIDUS

CRUX

π

4'3

(10.2")

A

4'8

δ

3'1

γ

1'6

5'0

β

1'5

μ

1'2

λ

1'4

α

4'9

ρ

4'2

δ

5'0

γ

5'0

F

5'0

G

5'0

β

4'9

λ

1'5

μ

1'2

α

4'9

ρ

4'2

δ

5'0

γ

5'0

F

5'0

G

5'0

β

4'9

λ

1'5

μ

1'2

α

4'9

ρ

4'2

δ

5'0

